

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 4

DOM
2019-12-09
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 1755-18

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Anna CECILIA Wallin Blomberg, 19850312-4821
c/o Blomberg
Högbergsgatan 40 Lgh 1104
118 26 Stockholm

Offentlig försvarare:

Advokat Percy Bratt
Advokatbyrån Bratt Feinsilber Harling AB
Box 24164
104 51 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Daniel Suneson
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm
Box 70296
107 22 Stockholm

Målsägande

Fredrik Virtanen
Folkungagatan 96 Lgh 1203
116 30 Stockholm

Målsägandebiträde:

Advokat Monique Wadsted
Bird & Bird Advokat KB
Box 7714
103 95 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Grovt förtal, 5 kap 2 § brottsbalken och 5 kap 2 § brottsbalken i sin lydelse före 1 januari 2018

2017-10-16 -- 2018-08-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307	Scheelegatan 7	08-561 654 10		måndag - fredag
104 20 Stockholm		E-post: stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se		08:00-16:00
		www.stockholmstingsratt.se		

2. Dagsböter 100 om 50 kr

Skadestånd

Cecilia Wallin Blomberg ska betala skadestånd till Fredrik Virtanen med 90 000 kr samt ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 21 augusti 2018 till dess betalning sker.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Percy Bratt får ersättning av staten med 255 671 kr. Av beloppet avser 193 200 kr arbete, 10 753 kr tidspillan, 584 kr utlägg och 51 134 kr mervärdesskatt. Av detta belopp har förskott utgått med 79 150 kr, varav 15 830 kr avseende mervärdesskatt.
 2. Monique Wadsted får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 138 000 kr. Av beloppet avser 110 400 kr arbete och 27 600 kr mervärdesskatt.
 3. Cecilia Wallin Blomberg ska återbetala 7 800 kr av kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet till staten.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har begärt att Cecilia Wallin Blomberg ska dömas för *grovt förtal* enligt följande gärningsbeskrivning.

Cecilia Wallin Blomberg har genom att peka ut Fredrik Virtanen som våldtäktsman i inlägg på Instagram och Facebook utmålat honom som brottslig och klandervärd i sitt beteende. Det hände vid flera tillfällen mellan den 16 oktober 2017 och den 21 augusti 2018 på okänd plats i Stockholms län. Uppgiften var sådan att den kunde förväntas utsätta Fredrik Virtanen för andras missaktning.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom inläggen avsett mycket allvarlig brottslighet, fått stor spridning samt lett till stor skada i både Fredrik Virtanens privata liv och yrkesverksamhet.

Cecilia Wallin Blomberg begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 5 kap. 2 § brottsbalken och 5 kap. 2 § brottsbalken i sin lydelse före 1 januari 2018

Fredrik Virtanen, som har biträtt åtalet, har begärt att Cecilia Wallin Blomberg ska betala skadestånd till honom med 266 000 kr samt ränta enligt 6 § räntelagen från den 21 augusti 2018 till dess betalning sker. Av det begärda beloppet avser 240 000 kr ersättning för kränkning och 26 000 kr ersättning för sveda och värk.

Cecilia Wallin Blomberg har medgett att hon publicerat de aktuella inläggen men förnekat brott och bestritt skadeståndsanspråket. Hon har inte godtagit något belopp som skäligt i och för sig, men godtagit sättet att beräkna ränta.

UTREDNINGEN

Tingsrätten har hållit förhör med Fredrik Virtanen och Cecilia Wallin Blomberg. På åklagarens och Fredrik Virtanens begäran har förhör också hållits med Erik Carlsson (tidigare ansvarig för sociala medier på Aftonbladet).

På Cecilia Wallin Blombergs begäran har förhör vidare hållits med Nina Wahlin (Cecilia Wallin Blombergs tidigare terapeut), Mattias Johansson (Cecilia Wallin Blombergs tidigare sambo), Anna-Lena Stiernman (som för Aftonbladets räkning genomfört en internutredning) och Annica Haglund (en person som Cecilia Wallin Blomberg haft kontakt med angående övergrepp efter det första inlägget).

Slutligen har tingsrätten, på åklagarens och Cecilia Wallin Blombergs begäran, hållit förhör med Lena Martinsson (professor i genusvetenskap vid Göteborgs universitet).

Parterna har också åberopat viss skriftlig bevisning.

Åklagaren och Fredrik Virtanen har åberopat ett antal inlägg på Instagram och Facebook, främst från Cecilia Wallin Blomberg men även från andra personer, samt en artikel från Expressen. Fredrik Virtanen har också åberopat intyg från en läkare och en psykolog samt utdrag ur en nedlagd förundersökning. Cecilia Wallin Blomberg har åberopat en tidningsartikel och utdrag ur en bok som Fredrik Virtanen skrivit.

På Cecilia Wallin Blombergs begäran har tingsrätten även tagit del av ett skriftligt utlåtande av Lena Martinsson och en ljudinspelning av en radiointervju med Fredrik Virtanen.

DOMSKÄL

Bakgrund

Fredrik Virtanen är journalist och arbetade på Aftonbladet mellan åren 1994 och 2017. Han var huvudsakligen verksam som kulturskribent och skrev även på tidningens ledarsida. Cecilia Wallin Blomberg är frilansjournalist.

Fredrik Virtanen och Cecilia Wallin Blomberg träffades någon gång vid månadsskiftet maj/juni 2006. De har olika uppfattningar om vad som hände då och deras kontakter den närmast följande tiden. Två år senare, dvs. 2008, skrev Cecilia Wallin Blomberg i ett blogginlägg att hon 2006 hade våldtagits av en mäktig medieman. Hon syftade på Fredrik Virtanen men namngav honom inte.

I december 2011 anmälde Cecilia Wallin Blomberg till polisen att hon blivit utsatt för en våldtäkt av Fredrik Virtanen. Enligt Cecilia Wallin Blomberg hade våldtäkten ägt rum när de träffades försommaren 2006. Förundersökning inleddes och förhör hölls med bl.a. Cecilia Wallin Blomberg och Fredrik Virtanen, som förnekade brott. I oktober 2012 beslutade åklagare att lägga ned förundersökningen eftersom bevisningen inte bedömdes tillräcklig för en fällande dom.

Mellan den 16 oktober 2017 och den 21 augusti 2018 publicerade Cecilia Wallin Blomberg flera inlägg på Instagram och ett inlägg på Facebook om Fredrik Virtanen.¹ Det är med anledning av de inläggen som hon är åtalad i det här målet. Det första inlägget publicerades i samband med den s.k. metoo-rörelsens genombrott. Metoo kan beskrivas som ett globalt upprop mot sexuella övergrepp och trakasserier där användare på sociala medier delade med sig av egna erfarenheter av detta.

Cecilia Wallin Blombergs inlägg ledde till stor massmedial uppmärksamhet. Mot bakgrund av inlägget den 16 oktober 2017 och uppmärksamheten som följde lät Aftonbladet genomföra en internutredning, som bl.a. Anna-Lena Stiernman arbetade med. I maj 2018 sände SVT:s Uppdrag granskning ett program om metoo och Fredrik Virtanen.

¹ Instagram är ett socialt nätverk där man kan publicera foton och bildtexter. Användarna kan följa varandra och ”gilla” varandras inlägg. Facebook är också ett socialt nätverk där man bl.a. kan publicera texter som andra kan ta del av.

Övergripande rättsliga utgångspunkter

Bestämmelsen om förtal i 5 kap. 1 § brottsbalken har följande lydelse.

Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för *förtal* till böter.

Var han skyldig att uttala sig eller var det eljest med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgift i saken, och visar han att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den, skall ej dömas till ansvar.

Bestämmelsen om grovt förtal i 5 kap. 2 § brottsbalken har, sedan den 1 januari 2018, följande lydelse.

Om brott som avses i 1 § är grovt, döms för *grovt förtal* till böter eller fängelse i högst två år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen med hänsyn till uppgiftens innehåll eller sättet för eller omfattningen av spridningen eller annars var ägnad att medföra allvarlig skada.

Genom lagändringen den 1 januari 2018 förtydligades det att även sättet för spridningen särskilt skulle beaktas vid bedömningen av om ett förtalsbrott är grovt. Någon ändring i sak var dock inte avsedd och omständigheten kunde beaktas vid gradindelningen även före ändringen (se prop. 2016/17:222 s. 68 f.).

Förtalsbrottet syftar till att skydda den enskilde från risken för allvarliga sociala skadeverkningar genom att någon lämnar uppgifter om den enskilde som påverkar andras uppfattning om denne på ett negativt sätt, dvs. skadar dennes anseende (se SOU 2016:7 s. 439).

Ett förtalsbrott är begånget i princip oberoende av om de lämnade uppgifterna är sanna eller inte. Det finns alltså ingen generell rätt att säga sanningen. (Se Jareborg m.fl., Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, 2 u., 2015, s. 98).

Vad tingsrätten har att pröva

Det som tingsrätten ska pröva i det här målet är om Cecilia Wallin Blomberg ska dömas för grovt förtal och, i så fall, vilken påföljd hon ska få. Tingsrätten har också att pröva om Cecilia Wallin Blomberg ska betala skadestånd till Fredrik Virtanen.

Tingsrätten ska först ta ställning till om Cecilia Wallin Blomberg, på det sätt som anges i gärningsbeskrivningen, har lämnat förtalsgrundande uppgifter om Fredrik Virtanen, dvs. om förutsättningarna enligt förtalsbestämmelsens första stycke är uppfyllda.

Om tingsrätten kommer fram till att Cecilia Wallin Blomberg har lämnat förtalsgrundande uppgifter ska tingsrätten pröva om hon varit skyldig att uttala sig eller om det annars har varit försvarligt att lämna uppgifterna. Om så inte varit fallet ska någon ytterligare prövning i skuldfrågan inte göras. Cecilia Wallin Blomberg ska i så fall dömas för förtal och det blir då fråga om rubricering och påföljd.

Kommer tingsrätten fram till att uppgiftslämnandet var försvarligt har tingsrätten att pröva om uppgifterna varit sanna eller Cecilia Wallin Blomberg haft skälig grund för dem. Om det bedöms att uppgifterna varit sanna eller skäligen grundade ska Cecilia Wallin Blomberg frikännas. I annat fall ska hon dömas.

Har Cecilia Wallin Blomberg lämnat förtalsgrundande uppgifter om Fredrik Virtanen?

Den första frågan som tingsrätten har att ta ställning till är om Cecilia Wallin Blomberg, på det sätt som anges i gärningsbeskrivningen, har lämnat förtalsgrundande uppgifter om Fredrik Virtanen. Frågan är närmare bestämt om Cecilia Wallin Blomberg, genom att peka ut Fredrik Virtanen som våldtäktsman i inlägg på Instagram och Facebook, har utmålat honom som brottslig och

klandervärd i sitt beteende. Cecilia Wallin Blomberg har medgett att hon lämnat uppgifter som kan utgöra förtal.

Bevisningen i den här delen utgörs av de inlägg som Cecilia Wallin Blomberg har publicerat på Instagram och Facebook mellan oktober 2017 och augusti 2018. Av inläggen framgår bl.a. följande.

Den 16 oktober 2017 skrev Cecilia Wallin Blomberg på Instagram ”[d]en mäktige medieman som drogade och våldtog mig 2006 heter Fredrik Virtanen”. Inlägget fick 37 397 ”gilla”-markeringar.

Den 8 januari 2018 skrev hon på Instagram ”[s]ka bara meddela alla Fredriks andra offer (bla 14-åringen han ville ha sex med mot praktikplats, 21-åringen han hotade med smygfilmad sexvideo och 16-åringen han våldtog tills hon blödde) att insikten om själva strukturerna bakom har landat och att det är suveränt”. Inlägget fick 3 010 ”gilla”-markeringar.

Den 17 april 2018 skrev Cecilia Wallin Blomberg bl.a. ”[k]an ni se det framför er – så som UG [Uppdrag granskning, tingsrättens anm.] tänkt korsklippa snyftigt ömk från min och andras våldtäktsman med mina svar?”. Dagen därpå, *den 18 april 2018*, skrev hon mer i detalj om vad hon menar hände henne under och efter försommarnatten 2006. Hon skrev bl.a. ”[h]an hade gränslat min hals med hela sin kroppstyngd. Tryckt in sitt kön i min mun”. Inläggen, som båda publicerades på Instagram, fick 2 988 respektive 2 358 ”gilla”-markeringar.

Den 30 maj 2018 skrev Cecilia Wallin Blomberg på Instagram och Facebook bl.a. ”[n]u i dagarna är det exakt 12 år sedan jag blev drogad och våldtagen av Fredrik Virtanen”, vidare att ”FV är och förblir en sexualbrottsling”. Inlägget på Instagram fick 12 687 ”gilla”-markeringar.

Den 6 augusti 2018 skrev hon ”jag satte ord på att jag blivit drogad och våldtagen av ärkesvinet Virtanen redan under 2008” och *den 21 augusti 2018* skrev hon ”[j]ag kommer än en gång säga att Fredrik Virtanen är en farlig, notorisk sexbrottsling som tillåtits härja fritt i alltför många år”. Inläggen, som båda lades ut på Instagram, fick 5 858 respektive 8 109 ”gilla”-markeringar.

Tingsrätten konstaterar att Cecilia Wallin Blomberg i vart och ett av de redovisade inläggen, mer eller mindre uttryckligen, pekat ut Fredrik Virtanen som våldtäktsman. I det första inlägget och ytterligare ett benämner hon honom vid hans fullständiga namn. I flera av de övriga inläggen benämner hon honom vid för- eller efternamn. Det förekommer även att hon anger hans initialer. Sammantaget kan det för en utomstående inte ha rått något tvivel om vem Cecilia Wallin Blomberg avsett även i de inlägg där Fredrik Virtanens fullständiga namn inte angetts.

Genom att peka ut Fredrik Virtanen som våldtäktsman har Cecilia Wallin Blomberg utmålat honom som brottslig och klandervärd i sitt levnadssätt. Uppgiften får helt klart anses ha varit ägnad att utsätta Fredrik Virtanen för andras missaktning. Cecilia Wallin Blomberg har alltså lämnat förtalsgrundande uppgifter om Fredrik Virtanen.

Har Cecilia Wallin Blomberg varit skyldig att uttala sig eller var det annars med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgifterna?

Det står klart att Cecilia Wallin Blomberg inte har varit skyldig att uttala sig på det sätt som hon gjort. Frågan blir då om det annars har varit försvarligt att peka ut Fredrik Virtanen som våldtäktsman. Tingsrätten inleder med att redogöra närmare för de rättsliga utgångspunkterna med avseende på försvarlighetsbedömningen och redovisar därefter sin bedömning.

Rättsliga utgångspunkter

Kravet på försvarlighet innebär att det ska göras en avvägning mellan å ena sidan skyddet mot kränkande uttalanden och å andra sidan kravet på yttrandefrihet. Vid bedömningen av om ett uppgiftslämnande varit försvarligt måste beaktas att den vidsträckta yttrandefriheten är grundvalen för ett demokratiskt samhällsskick. Det måste finnas utrymme för den offentliga debatten i allmänna angelägenheter. Också andra samhällseliga, kulturella och vetenskapliga frågor måste få ventileras, även om enskilda personer i viss mån skulle angripas i denna diskussion. (Se Bäcklund m.fl., Brottsbalken [17 april 2019, Zeteo], kommentaren till 5 kap. 1 §).

Vid försvarlighetsbedömningen måste man ta hänsyn till *hur* och *när* uppgiftslämnandet har skett. Det som är försvarligt att säga i en förtrolig krets kan vara oförsvarligt att prata om i ett större sällskap och medan det kan vara försvarligt att öppet tala om aktuella brottmålsdomar kan det vara oförsvarligt att diskutera äldre sådana (se Jareborg m.fl., a.a., s. 99 f.). *Syftet* med uttalandet är också av betydelse för bedömningen (se Bäcklund m.fl., a.st.).

Politiker och andra s.k. offentliga personer och de som själva har framträtt i den offentliga debatten anses få tåla mer än andra (se bl.a. Jareborg m.fl., a.a., s. 99, se även NJA 2003 s. 567). I doktrinen har också angetts att detta förutsätter att det som publiceras är relevant dvs. att det har ett samband med det som legitimerar publicitet kring personen i fråga (se Axberger, Yttrandefrihetsgrundlagarna [14 augusti 2019, Zeteo], s. 124).

Vid bedömningen av om det var försvarligt att lämna en uppgift ska man i princip bortse från om den är sann eller om den som lämnat uppgiften hade skälig grund för den. Man bör således, för att inte påverkas av kännedom om uppgiftens sanningshalt, vid prövningen utgå från att uppgiften är sann. (Se NJA 2014 s. 808 p. 15.)

Tingsrättens bedömning

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att Cecilia Wallin Blomberg har riktat mycket allvarliga anklagelser mot Fredrik Virtanen. Uppgiftslämnandet har innefattat påståenden om att Fredrik Virtanen våldtagit inte bara henne utan även andra kvinnor. Vissa av inläggen har varit förhållandevis detaljerade och innefattat påståenden om att Fredrik Virtanen utnyttjat sin ställning i förhållande till unga och utsatta personer. Ett av inläggen ger dessutom läsaren intrycket av att en av de påstådda våldtäkterna bidragit till att offret begick självmord. Av Cecilia Wallin Blombergs egna uppgifter framgår att händelserna låg cirka nio år eller längre tillbaka i tiden vid tidpunkten för hennes första inlägg. Uppgifterna har gjorts tillgängliga för tiotusentals personer. Det har alltså inte varit frågan om ett uppgiftslämnande till en mindre, förtrolig krets.

Av intresse för försvarlighetsbedömningen är vidare Fredrik Virtanens ställning i offentligheten, syftet med uppgiftslämnandet och det sammanhang i vilket uppgifterna lämnades. Försvaret har bl.a. framhållit att försvarligheten ska bedömas i ljuset av metoo-rörelsen och betydelsen av namngivning för rörelsens genomslag.

När det först gäller Fredrik Virtanens ställning som offentlig person kan konstateras att han i egenskap av erfaren journalist på en av Sveriges största rikstäckande tidningar, med uppdrag på bl.a. tidningens ledarsida, har haft viss betydelse som opinionsbildare och därför fått räkna med att hans åsikter och handlingar utsätts för en något mera närgången och kritisk granskning än vad som gäller för andra personer utan liknande uppdrag. Hans ställning i offentligheten kan dock inte anses ha varit lika stark som t.ex. ledande politikers. Vidare anser tingsrätten att de uppgifter som Cecilia Wallin Blomberg har lämnat om Fredrik Virtanen inte har haft någon egentlig koppling till hans yrkesroll.

I fråga om bakgrunden till och syftet med inläggen har Cecilia Wallin Blomberg berättat bl.a. följande. Hon befann sig i USA vid metoo-rörelsens genombrott där och kände att hon också har en historia om ett övergrepp från en man i maktposition att berätta. Hon insåg även att den enorma tystnadskulturen kopplad till sexuella övergrepp och mäns maktmissbruk mot kvinnor var på väg att brytas och oerhört viktig att stå upp för. Mot bakgrund av det bestämde hon sig för att berätta sin historia. Det primära syftet var att berätta sanningen om det maktmissbruk hon blivit utsatt för. Ett annat syfte var att varna andra för Fredrik Virtanen. Hon har också uttalat sig när Fredrik Virtanen uttalade sig i den bok han skrivit och i Uppdrag granskning.

Såvitt gäller syftet med uppgiftslämnandet konstaterar tingsrätten att det varit fullt möjligt för Cecilia Wallin Blomberg att tala om händelsen med exempelvis sin familj, sin terapeut och polisen, en möjlighet som hon också tagit tillvara på. Det har också varit möjligt för henne att dela sin berättelse med andra på ett sätt som inte pekade ut Fredrik Virtanen. I sina inlägg har hon för övrigt inte bara delat med sig av sin egen berättelse utan även refererat till vad andra ska ha varit med om. Eftersom de påstådda övergreppen ligger så långt tillbaka i tiden kan det inte anses ha varit befogat att varna andra för Fredrik Virtanen.

När det sedan gäller det sammanhang i vilket uppgifterna lämnades kan inledningsvis konstateras att en avgörande, eller i vart fall bidragande, orsak till att Cecilia Wallin Blomberg publicerade det första inlägget om Fredrik Virtanen var metoo-rörelsens genombrott i USA. I fråga om metoo-rörelsen och betydelsen av offentliggörande av namn har tingsrätten hört och tagit del av ett utlåtande av professorn i genusvetenskap Lena Martinsson. Hon har bl.a. redogjort för rörelsens uppkomst och faser samt olika förändringar som den skapat. Hon har uppgett att hon inte kan uttala sig i frågan om i hur stor utsträckning namngivning skedde. Hennes slutsats när det gäller betydelsen av namngivning är att det inte går att skilja offentliggörandet av de anklagade männens namn från metoo-rörelsen och dess

genomslag. Hon konstaterar också att det var när namngivningar skedde som rörelsen tog fart världen över.

Frågor om sexuella övergrepp och trakasserier är självfallet av stort samhällsintresse och måste få diskuteras. Det står också klart att metoo-rörelsen gav uppmärksamhet åt dessa frågor och ledde till positiva förändringar. Tingsrätten ifrågasätter inte heller att de namngivningar som skedde inom ramen för uppropet kan ha bidragit till uppmärksamheten. Detta betyder emellertid inte att det utan vidare kan anses försvarligt att i sammanhanget namnge enskilda personer. Saken får bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.

Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att de uppgifter som Cecilia Wallin Blomberg har lämnat om Fredrik Virtanen har varit av mycket allvarligt slag, avsett händelser som låg långt tillbaka i tiden och lämnats till ett mycket stort antal personer. Mot denna bakgrund kan det – även med beaktande av Fredrik Virtanens ställning i offentligheten, syftet med uppgiftslämnandet och det sammanhang i vilket det skedde – inte anses ha varit försvarligt att lämna uppgifterna dvs. peka ut Fredrik Virtanen som våldtäktsman på det sätt som Cecilia Wallin Blomberg gjort. Som angetts ovan hade hon emellertid kunnat dela sin berättelse med andra om hon hade utlämnat uppgifter som kunnat identifiera Fredrik Virtanen.

Den slutsats som tingsrätten nu kommit fram till innebär att det inte ska göras någon ytterligare prövning i skuldfrågan. Tingsrätten ska alltså inte pröva om uppgifterna varit sanna eller om Cecilia Wallin Blomberg haft skälig grund för dem.

Cecilia Wallin Blomberg ska således dömas för förtal. Nästa fråga blir hur brottet ska rubriceras och vilken påföljd som Cecilia Wallin Blomberg ska få.

Är brottet att bedöma som grovt förtal?

Tingsrätten har tidigare redogjort för innehållet i bestämmelsen om grovt förtal. Som angetts ska det bedömas om gärningen med hänsyn till uppgiftens innehåll eller sättet för eller omfattningen av spridningen eller annars varit ägnad att medföra allvarlig skada.

Som exempel på gärningar som bör bedömas som grovt förtal har angetts att den lämnade uppgiften innefattar en beskyllning om ett grovt brott eller att den på grund av den kränktes ansvarsfulla ställning eller känsliga verksamhet är ägnad att medföra allvarlig skada, t.ex. i form av psykiskt lidande (se Jareborg m.fl., a.a., s. 106).

När det gäller spridningen av uppgifterna visar utredningen bl.a. följande. Det första inlägget ”gillades” av 37 000 personer. De senare inläggen har mellan ungefär 2 000 och 13 000 ”gilla”-markeringar. De som har ”gillat” inläggen får förutsättas ha tagit del av dem, vilket innebär att ett mycket stort antal personer faktiskt tagit del av uppgifterna. Det var dock fler personer än så som hade möjlighet att ta del av inläggen. Det var också möjligt för andra att sprida uppgifterna vidare, något som i vart fall två andra personer med flera hundra tusen följare vardera också gjorde. Att det var möjligt för andra att sprida uppgifterna vidare måste Cecilia Wallin Blomberg haft insikt om. Sammantaget har alltså uppgifterna gjorts tillgängliga för ett mycket stort antal personer.

De uppgifter som Cecilia Wallin Blomberg har lämnat om Fredrik Virtanen har avsett mycket allvarlig brottslighet och varit ägnade att medföra Fredrik Virtanen allvarlig skada. Genom förhöret med honom har det också kommit fram att de lett till stor skada, i såväl hans yrkesliv som hans privatliv. Han har bl.a. berättat att det ledde till att han fick sluta på Aftonbladet och uppgett att ingen är villig att ge

honom något jobb längre. Han har också berättat att hans familj drabbats negativt på olika sätt och att han förlorat vänner och bekanta.

Mot bakgrund av det nu anförda anser tingsrätten att gärningen är att bedöma som grovt förtal.

Påföljd

Cecilia Wallin Blomberg är 34 år gammal och tidigare ostraffad. Hon döms nu för grovt förtal genom att vid upprepade tillfällen ha lämnat uppgifter om Fredrik Virtanen innefattande anklagelser om mycket allvarlig brottslighet.

Uppgiftslämnandet har lett till stor skada för Fredrik Virtanen och inneburit en allvarlig kränkning av hans personliga integritet. Mot bakgrund av detta kan böter inte anses vara en tillräckligt ingripande påföljd utan brottet har ett straffvärde som ligger på fängelsenivå.

Eftersom Cecilia Wallin Blomberg är ostraffad och lever under ordnade förhållanden saknas det särskild anledning att befara att hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Påföljden kan därför stanna vid en villkorlig dom. I enlighet med huvudregeln ska den villkorliga domen förenas med dagsböter. Antalet dagsböter ska bestämmas till 100. Utifrån vad som framkommit om Cecilia Wallin Blombergs ekonomiska förhållanden ska storleken på varje dagsbot bestämmas till 50 kr.

Skadestånd*Ersättning för kränkning*

Cecilia Wallin Blomberg har kränkt Fredrik Virtanen genom brott som innefattat angrepp mot hans ära och ska därför ersätta honom för den skada som kränkningen inneburit (se 2 kap. 3 § skadeståndslagen).

Skadestånd med anledning av kränkning bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens art och varaktighet, varvid det särskilt ska beaktas bl.a. om handlingen varit ägnad att väcka allmän uppmärksamhet (se 5 kap. 6 § skadeståndslagen).

Det som ska ersättas är den kränkning, dvs. den momentana upplevelse som den angripne typiskt sett har drabbats av på grund av den kränkande handlingen, inte efterföljande lidande eller andra upplevelser eller verkningar av det brottsliga angreppet. Ersättningen avser att kompensera känslor som handlingen har framkallat, såsom rädsla, förnedring, skam och liknande som inte tar sig sådana medicinska uttryck att det föreligger en personskada. Ersättningen ska bidra till att den drabbade får upprättelse för den kränkande handlingen och därmed återställa hans eller hennes självrespekt och självkänsla. (Se NJA 2018 s. 1083 p. 7.).

När det gäller kränkningers ersättning vid förtalsbrott kan viss vägledning för ersättningens bestämmande hämtas genom en jämförelse med de ersättningar för kränkning som brukar utgå vid andra typer av brott. Den omedelbara kränkning som ett förtalsbrott innefattar i allmänhet får anses vara mindre än vad som är fallet vid exempelvis grova sexualbrott eller allvarliga angrepp på liv eller hälsa. Vad som förutom förtalsbrottets art kan vara särskilt försvårande vid förtalsbrott är den spridning som uppgifterna fått. Också riskerna för att tilltro fästs vid uppgifterna liksom möjligheterna att tillbakavisa dem måste beaktas. (Se NJA 2003 s. 567.)

Cecilia Wallin Blomberg har vid upprepade tillfällen under en förhållandevis lång tidsrymd lämnat förtalsgrundande uppgifter om Fredrik Virtanen. Uppgifterna har innefattat påståenden om att Fredrik Virtanen har gjort sig skyldig till mycket klandervärd brottslighet och uppgifterna har fått stor spridning. Uppgiftslämnandet har varit ägnat att väcka allmän uppmärksamhet, vilket det också gjort. Det har funnits en betydande risk för att de som tagit del av uppgifterna fäst tilltro till dem och Fredrik Virtanens reella möjligheter att tillbakavisa uppgifterna får anses ha varit begränsade. Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att ersättningen för kränkning ska bestämmas till 80 000 kr.

Ersättning för sveda och värk

Den som uppsåtligen vållar personskada ska ersätta skadan. Skadestånd för personskada omfattar ersättning för bl.a. fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk). (Se 2 kap. 1 § och 5 kap. 1 § skadeståndslagen.)

Sveda och värk avser lidande under den akuta sjukdomstiden. Ersättning för sveda och värk omfattar t.ex. ångest, sömn- och koncentrationssvårigheter och depressiva reaktioner. För att ersättning för sveda och värk ska utgå krävs det i allmänhet att den skadade varit sjukskriven eller att det har varit uppenbart att akut sjuktid förevarit och att besvären ur medicinsk synpunkt hade motiverat sjukskrivning. Det är den som begär skadestånd som ska styrka de omständigheter som åberopas till stöd för att skadestånd ska utgå.

Fredrik Virtanen har begärt ersättning för sveda och värk på grund av psykiskt lidande. Utredningen består av hans egna uppgifter och två intyg; ett från en läkare och ett från en psykolog.

Fredrik Virtanen har berättat bl.a. följande. Redan efter det första inlägget ställdes hans tillvaro upp och ned. Han mådde otroligt dåligt. Vid ett tillfälle kräcktes av

ångest vid en busskur. Han var den mest omtalade personen på Twitter och han var bara omtalad på ett dåligt vis. Han fick tusentals mejl där han kallades för bl.a. våldtäktsman, svin och äckel. Även på Facebook vällde hatet mot honom. Det var en total förnedring. Till sist orkade han inte titta på allt som skrevs. Han fick en sådan fruktansvärd ångest. Dagen efter det första inlägget tänkte han att han skulle ta livet av sig, att det var bättre för hans barn om han skulle dö. Han var helt under isen hela hösten 2017. Han vågade inte gå ut utan höll sig hemma. När det andra inlägget kom i januari 2018 hade han kommit någorlunda på fötter igen och börjat skriva på en bok. När inlägget i maj 2018 gjordes kände han att han blev ”nedslagen” varje gång han ”tittade upp”. Han mår bättre i dag men har utvecklat torgskräck, lider av viss paranoia och blivit mycket mindre stresstålig.

Fredrik Virtanens uppgifter om sitt psykiska mående får stöd av den skriftliga utredningen han åberopat. Av läkarintyget framgår bl.a. att Fredrik Virtanen lidit av stress, ångest och sömnstörningar samt att han fått medicinsk behandling för sin psykiska hälsa.

Enligt tingsrätten är det genom Fredrik Virtanens uppgifter och de intyg han åberopat visat att han orsakats personskada i form av psykiskt lidande till följd av Cecilia Wallin Blombergs grova förtal. Hon ska därför förpliktas att betala ersättning till honom för sveda och värk. Fredrik Virtanen har yrkat ersättning för hela den period som åtalet avser. Tingsrätten anser emellertid att utredningen inte ger tillräckligt stöd för att det varit frågan om ett psykiskt lidande av sådant slag att det berättigar till ersättning för sveda och värk för en längre period än omkring fyra månader. Fredrik Virtanen ska därför få ersättning för sveda och värk med 10 000 kr.

Ersättningsfrågor m.m.

Advokat Percy Bratt har begärt ersättning med sammanlagt 301 444 kr exklusive mervärdesskatt för sitt uppdrag som offentlig försvarare för Cecilia Wallin Blomberg. Beloppet avser ersättning för 207,5 timmars arbete, 8,5 timmars tidsspilla och utlägg med 4 342 kr, varav 3 758 kr avser kostnader för Annica Haglunds inställelse och resterande del egna resekostnader. Förskott har utgått med 63 320 kr exklusive mervärdesskatt.

Den begärda ersättningen för tidsspilla är skälig. Percy Bratt ska därför tillerkännas begärd ersättning i den delen. Han ska också tillerkännas begärd ersättning för sina egna resekostnader. Eftersom Cecilia Wallin Blomberg döms ska emellertid ersättning för Annica Haglunds inställelse inte utgå (jfr 36 kap. 24 § och 31 kap. 2 § rättegångsbalken).

Den begärda ersättningen för arbete framstår som alltför hög. Percy Bratt har i sin kostnadsräkning framhållit bl.a. att förordnandet varat under lång tid, att förundersökningen och bevisningen varit relativt omfattande, att han deltagit vid förhållandevis många polisförhör samt att han haft löpande kontakter med sin huvudman. Han har också påpekat att han vid två tillfällen vänt sig till rätten och begärt komplettering av förundersökningen samt att rätten funnit det nödvändigt med ett förberedelsesammanträde. Percy Bratt har lämnat en arbetsredogörelse.

Tingsrätten ifrågasätter inte att Percy Bratt vidtagit de redovisade åtgärderna och att han sammantaget lagt ner den angivna tiden. Ersättningen för arbete ska dock bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning (se 21 kap. 10 § rättegångsbalken).

Som Percy Bratt framhållit har hans förordnande varat under förhållandevis lång tid (sedan mars 2018). Det har också förekommit skriftväxling i viss omfattning, såväl

på förundersökningsstadiet som efter det att åtal väckts. Tingsrätten har även tagit ställning i ett par preliminärfrågor och hållit ett förberedelsesammanträde.

Förundersökningsprotokollet överstiger emellertid inte 200 sidor och den totala förhandlingstiden understiger två dagar. Även om både rättsfrågor och bevisfrågor förekommit och målet varit arbetskrävande finner tingsrätten vid en samlad bedömning att en rimlig tidsåtgång för Percy Bratts arbete i målet inte överstiger 140 timmar. Hans ersättning för arbete ska bestämmas i enlighet med detta.

Advokat Monique Wadsted har begärt ersättning med 143 263 kr exklusive mervärdesskatt för sitt uppdrag som målsägandebiträde åt Fredrik Virtanen. Beloppet avser ersättning för sammanlagt 104,4 timmars arbete. Monique Wadsteds förordnande har varat något längre än Percy Bratts (sedan februari 2018). Hennes uppdrag har emellertid inte varit lika arbetskrävande. Den av Monique Wadsted begärda ersättningen framstår som alltför hög. Med hänsyn till arten och omfattningen av hennes uppdrag anser tingsrätten att hon får anses skäligen tillgodosedd med ersättning för 80 timmars arbete. Hennes ersättning ska bestämmas i enlighet med detta.

Mot bakgrund av vad Cecilia Wallin Blomberg har uppgett om sina ekonomiska förhållanden ska hon betala tillbaka två procent av kostnaderna för försvararen och målsägandebiträdet till staten.

Eftersom Cecilia Wallin Blomberg döms för brott med fängelse i straffskalan ska hon betala 800 kr till brottsofferfonden.

Det finns inte anledning att förordna om någon sekretess i domen.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 4

DOM
2019-12-09

B 1755-18

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR-01)

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten senast den 30 december 2019. Ange i överklagandet att det ska till Svea hovrätt.

Malou Lindblom

I avgörandet har chefsrådmannen Malou Lindblom och nämndemännen John Latham, Christina Vesterlund och Sven Lindeberg deltagit. Tingsrätten är enig.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.